

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

The Relationship between Participative Management and Good Governance Of Administrators in Schools under the Office of Ratchaburi Primary Education Service Office Area 2

นิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ
Nitwadee Jirrotephinyo

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 2) ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ใช้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำนวน 113 โรงเรียน เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน ซึ่งใช้อำเภอเป็นชั้นภูมิในการแบ่ง ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูในโรงเรียน โรงเรียนละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 452 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ของเพียร์สัน (Person's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.28) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การไว้วางใจกัน ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.57) ความผูกพันที่จะปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.33) การตั้งเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.42) และความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.42) ตามลำดับ 2) ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.24) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักคุณธรรม ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.34) หลักความ มีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.92) หลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.14) หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.21) หลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.21) และหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.36) ตามลำดับ และ 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน

คำสำคัญ : การบริหารแบบมีส่วนร่วม ; ธรรมาภิบาล ; ผู้บริหารสถานศึกษา

¹ อาจารย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น, Lecturer, Graduate School, Western University

ABSTRACT

The purposes of this study were to investigate: 1) a degree of participative management of administrators in schools under the jurisdiction of the Office of Ratchaburi Primary Education Service Area 2, 2) a degree of good governance based management of administrators in schools under the jurisdiction of the Office of Ratchaburi Primary Education Service Area 2, and 3) the relationship between participative management and good governance of administrators in schools under the jurisdiction of the Office of Ratchaburi Primary Education Service Area 2. This study of descriptive research employed 113 schools under the jurisdiction of the Office of Ratchaburi Primary Education Service Area 2 as a unit of analysis. A sample of 452 teachers were selected by stratified random sampling based on '4 teachers per school' and using each district as a stratum. The instrument used in data collection was a questionnaire. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation and Pearson's product moment correlation coefficient.

Findings of the study were as follows. 1) Participative management of schools under the jurisdiction of the Office of Ratchaburi Primary Education Service Area 2 as a whole was at high level ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.28). Considering it by aspect, 4 aspects were found at high level as arranged in descending order, namely 'trust' ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.57), 'commitment to practice' ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.33), 'setting goals and objectives together' ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.42), 'being independent on job responsibilities' ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.42) respectively. 2) Good governance of administrators in schools under the jurisdiction of the Office of Ratchaburi Primary Education Service Area 2 as a whole was at high level ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.24). Considering it by aspect, all of the 6 aspects were at high level as arranged in descending order, namely 'morality' ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.34), 'participation' ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.92), 'accountability' ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.14), 'rule of law' ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.21), 'cost effectiveness or economy' ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.21), and 'transparency' ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.36) respectively. And 3) participative management and good governance of administrators in schools under the jurisdiction of the Office of Ratchaburi Primary Education Service Area 2 were significantly correlated at the .01 level both as a whole and as each aspect.

Keywords : Participative Management ; Good Governance ; School Administrators

บทนำ

การบริหารงานอย่างโปร่งใส มีคุณภาพ ด้วยระบบ “ธรรมาภิบาล” จึงเป็นหัวใจสำคัญยิ่งของทุกองค์กรไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการหรือเอกชน การมีส่วนร่วมถือว่าเป็นหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ซึ่งหมายถึงการที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกขั้นตอนของโรงเรียน บุคลากรจึงจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการวางแผน การกำหนดนโยบาย โดยการจัดทำแผนปฏิบัติการทางเพื่อใช้เป็นหลักในการปฏิบัติและการบริหารอย่างมีคุณภาพ โปร่งใส ยุติธรรม ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งจะต้องผสมผสานกันเพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

พร้อมกันนี้ สำนักนายกรัฐมนตรีได้กำหนดหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือ “ธรรมาภิบาล” มี 6 ประการ ด้วยกัน คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2558)

โดยบูรณาการใช้ในการบริหารจัดการให้เข้ากับการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา ได้แก่ การดำเนินงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและประสิทธิภาพให้กับสถานศึกษา (เกษม วัฒนชัย, 2556) ซึ่งการบริหารเป็นสาขาวิชาที่มีการจัดการอย่างเป็นระบบ คือ มีหลักเกณฑ์และทฤษฎีที่พึงเชื่อถือได้อันเกิดจากการค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์ เพื่อประโยชน์

ในการบริหาร โดยลักษณะนี้การบริหารจึงเป็นศาสตร์ (Science) ในลักษณะการปฏิบัติที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และทักษะของผู้บริหารแต่ละคน ต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรและผู้มีส่วนได้เสียจากทุกฝ่ายที่จะทำให้งานบรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นการประยุกต์เอาความรู้ หลักการและทฤษฎีไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวคิดที่พัฒนามาจากการบริหารองค์การเชิงพฤติกรรม ซึ่งเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมอย่างรวดเร็วในสังคม ก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง บริษัทธุรกิจหลายแห่งได้ดำเนินการวิจัยและพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลผลิตให้ดีขึ้นกว่าเดิม (จันทราณี สงวนนาม, 2557) ได้มีการนำหลักการนี้ไปใช้ร่วมกับสาขาวิชาอื่นๆ เพื่อดึงเอาองค์ความรู้ ความร่วมมือร่วมใจจากคนภายในองค์กรมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โรงเรียนหรือสถานศึกษาได้นำการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงานกันมากขึ้น เนื่องจากการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ (ไพฑูริย์ ทิพย์สุข, 2559) ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงประสิทธิภาพของการบริหารแบบมีส่วนร่วม และได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่าองค์ประกอบเหล่านั้นสามารถนำไปสู่การบริหารงานที่มีคุณภาพ เช่น สวอนสเบิร์ก (Swansburg, 1996) ได้แบ่งองค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้ 1) การไว้วางใจกัน เป็นปรัชญาพื้นฐานของการมีส่วนร่วมหรือผู้ใต้บังคับบัญชาจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างสมบูรณ์เรียบร้อย หากได้รับการยอมรับไว้วางใจจากผู้บริหาร 2) ความยึดมั่นผูกพัน ในส่วนนี้ผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงานต้องการความยึดมั่นผูกพันภายในองค์การ 3) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ความขัดแย้งเป็นความต้องการหลักหรือเป้าหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เมื่อนุชนมีการทำงานร่วมกัน ดังนั้นการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงการร่วมกันปรับปรุงพัฒนาเป้าหมายขององค์การย่อมจะขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น เพราะทุกคนมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์เดียวกัน ผลผลิตหรือผลงานก็จะออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ และ 4) ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงานเป็นภาวะที่มีความอิสระต่อความรับผิดชอบในการทำงาน ความมีอำนาจหน้าที่และความสามารถในการรายงานสำหรับงานของแต่ละบุคคล ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้มีการนำไปใช้ในการบริหารงานของ องค์การมากมาย

สถานศึกษาเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประชากรของประเทศให้มีศักยภาพในการพัฒนาประเทศชาติ

หากสถานที่ย่อมเพาะไม่มีประสิทธิภาพในการอบรมส่งสอนให้บุคลากรในองค์กรมีคุณธรรม จริยธรรม และความรู้ที่ถูกต้อง ย่อมก่อให้เกิดปัญหาภายในองค์กรได้ หลักการบริหารงานโดยหลักธรรมาภิบาลเป็นการบริหารขั้นพื้นฐานที่จะนำทางไปสู่การบริหารงานที่มีความยุติธรรม ความถูกต้อง การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ตลอดจนการส่งเสริมคนดี ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2 ได้มีนโยบายในการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารงานของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการตัดสินใจที่มีความถูกต้อง ก่อประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษมศรี จาตุรพันธ์ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมและธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรสาคร พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมและธรรมาภิบาลของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นการบริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารจัดการการศึกษา โดยงานทุกด้านต้องมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาว่ามีมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะสามารถนำผลการวิจัยไปเผยแพร่ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจนำไปเป็นข้อมูลในการส่งเสริมการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลต่อไป อันนำไปสู่การบริหารงานของผู้บริหารที่มีความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมคุณภาพของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับธรรมาภิบาลของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับธรรมาภิบาลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ การบริหารแบบมีส่วนร่วมใช้แนวคิดของ Swansburg (1996) และธรรมชาติของสถานศึกษา ใช้แนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2558) ดังภาพที่ 1

การบริหารแบบมีส่วนร่วม	ธรรมชาติของสถานศึกษา
1. การไว้วางใจกัน 2. ความยึดมั่นผูกพัน 3. การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน 4. ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน	1. หลักนิติธรรม 2. หลักคุณธรรม 3. หลักความโปร่งใส 4. หลักความมีส่วนร่วม 5. หลักความรับผิดชอบ 6. หลักความคุ้มค่า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัยเป็นการศึกษาข้อมูล สถิติ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องต่างๆ เอกสาร วารสาร บทความ ตำราทางวิชาการ

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการตามโครงการวิจัย จัดสร้างเครื่องมือ หาคุณภาพ ปรับปรุงข้อบกพร่องของเครื่องมือ และนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ทางสถิติ และแปลผล

ขั้นตอนที่ 3 การทำรายงานผลการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำนวน 155 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ บุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำนวน 113 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลเป็นครูผู้สอน โรงเรียนละ 4 คน 113 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 452 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมีความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) เท่ากับ 1.00 และความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1974) โดยใช้สัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.98 จากการทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 32 คน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับความเป็นธรรมชาติของสถานศึกษา

แบบสอบถามในตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert's Five Rating Scale) (Likert, 1961) กำหนดค่าคะแนน ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1981) มีความหมายดังนี้

5 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมหรือธรรมชาติของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด ช่วงค่าเฉลี่ย 4.50-5.00

4 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมหรือธรรมชาติของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก ช่วงค่าเฉลี่ย 3.50-4.49

3 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมหรือธรรมชาติของผู้บริหาร อยู่ในระดับปานกลาง ช่วงค่าเฉลี่ย 2.50-3.49

2 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมหรือธรรมชาติของผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อย ช่วงค่าเฉลี่ย 1.50-2.49

1 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมหรือธรรมชาติของผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อยที่สุด ช่วงค่าเฉลี่ย 1.00-1.49

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม-กรกฎาคม 2559 จำนวน 113 โรงเรียน 452 ฉบับ ได้รับคืนทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามทั้งหมดกลับคืนมา นำแบบสอบถามมาลงรหัสแล้วนำไปคำนวณค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ใช้ค่าความถี่ และร้อยละ

2. การวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมและธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ใช้ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การไว้วางใจกัน ความยึดมั่นผูกพัน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวม

ข้อที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	การไว้วางใจกัน	4.26	0.57	มาก
2	ความยึดมั่นผูกพัน	4.17	0.33	มาก
3	การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน	4.05	0.42	มาก
4	ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน	4.03	0.42	มาก
	รวม	4.13	0.28	มาก

2. ธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักคุณธรรม หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่าและหลักความโปร่งใส ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวม

ข้อที่	ธรรมาภิบาลของสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	หลักนิติธรรม	3.88	0.21	มาก
2	หลักคุณธรรม	4.03	0.34	มาก
3	หลักความโปร่งใส	3.80	0.36	มาก
4	หลักความมีส่วนร่วม	4.01	0.92	มาก
5	หลักความรับผิดชอบ	3.89	0.14	มาก
6	หลักความคุ้มค่า	3.82	0.21	มาก
	รวม	3.91	0.24	มาก

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวม

การบริหารแบบมีส่วนร่วม	ธรรมาภิบาล
การไว้วางใจกัน	0.92
ความผูกพันที่จะปฏิบัติ	0.93
การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน	0.94
ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน	0.95
รวม	0.95

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การไว้วางใจกัน ความผูกพันที่จะปฏิบัติ การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ตามลำดับ เนื่องจากการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 มีรูปแบบการบริหารงานโดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารงานให้บุคคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานภายในองค์กร อีกทั้งมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานแบบมี

ส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง และมีการจัดพิมพ์เอกสารให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมให้กับโรงเรียนในสังกัดด้วย จึงทำให้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมนตรี แก้วสำโรง (2553) ศึกษาเรื่อง การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมในเขตพื้นที่อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในเขตพื้นที่อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านครุมีการปฏิบัติในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธน โบราณประสิทธิ์ (2554) ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตบางขุนเทียน พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตบางขุนเทียน ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ธรรมชาติของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักคุณธรรม หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่า และหลักความโปร่งใสตามลำดับ เนื่องจากการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษามีข้อบังคับและกฎระเบียบมากมายในการปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้งการคัดเลือกผู้บริหารก็มีความเข้มงวดในการคัดสรรผู้บริหารที่มีคุณภาพมาบริหารงานในสถานศึกษาต่างๆ จึงทำให้ธรรมชาติของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด มาวงค์ (2554) ศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ส่งเสริม มีพร้อม (2554) ศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์.เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ทุกด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ทั้งนี้เพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 มีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมซึ่งเป็นข้อปฏิบัติส่วนหนึ่งของธรรมาภิบาลที่มุ่งเน้นการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใสตรงไปตรงมาและมีความยุติธรรม ซึ่งสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ล้วนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี จึงทำให้การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายความว่า หากระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษามีมากก็จะทำให้การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลมากขึ้นในลักษณะที่คล้ายตามกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษมศรี จาดูรพันธ์ (2557) ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมและธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมและธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบต้องอยู่ในระดับที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าประเด็นอื่น ดังนั้น ผู้บริหารควรให้อิสระในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา เพราะเมื่อผู้บริหารเลือกผู้รับผิดชอบงานแล้วย่อมเชื่อว่าสามารถทำงานให้ลุล่วงไปได้ แต่หากยังควบคุมการทำงานอย่างใกล้ชิดหรือไม่ให้อิสระในการทำงานที่ได้มอบหมายไปแล้วนั้น อาจทำให้ประสิทธิผลของงานไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างสุดความสามารถเนื่องจากขาดความเป็นอิสระในการทำงาน

2. ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียนมากขึ้น เพื่อรับข้อมูลข่าวสารจากผู้ปฏิบัติหน้าที่มาเป็นข้อมูลในการประกอบการพิจารณาต่างๆ

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ควรจัดอบรมเพื่อให้บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงาน เพื่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยเชิงคุณภาพในปรากฏการณ์จริงระหว่างพฤติกรรม
การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
โดยศึกษาในรูปแบบของกรณีศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- เกษม วัฒนชัย. (2556). *ธรรมาภิบาล..บทบาทสำคัญกรรมการสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : อรรถพล.
- เกษมศรี จาตุรพันธ์. (2557). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมและธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จันทรานี สงวนนาม. (2557). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
- ไพฑูริย์ ทิพย์สุข. (2559). *หลักธรรมาภิบาลกับการศึกษา*. กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์.
- มนตรี แก้วสำโรง. (2553). *การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมในเขตพื้นที่อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ส่งเสริม มีพร้อม. (2554). *การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สมคิด มawang. (2554). *การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2558). *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)*. กรุงเทพฯ : อรรถพล.
- สุธน โบราณประสิทธิ์. (2554). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตบางขุนเทียน*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- Best, J. W. (1981). *Research in education*. New Jersey : Prentice Hall.
- Cronbach, L. J. (1974). *Essentials of psychological testing*. New York : Harper & Row Publishers.
- Likert, R. (1961). *New patterns of management*. New York : McGraw – Hill Book Company Inc.
- Swansburg, R. C. (1996). *Management and leadership for nurse managers*. Boston : Jones and Bartlett Publishes.

Translated Thai References

- Boranprasis, S. (2012). *Participatory management of primary schools in the Bangkhunthien district* (Unpublished master thesis). Thonburi Rajabhat University, Bangkok, Thailand. [in Thai]
- Jaturaphun, K. (2013). *Participative management and good governance of school administrators under the Office of Samut Sakhon Educational Service Area* (Unpublished master's thesis). Bangkok : Silpakorn University, Bangkok, Thailand. [in Thai]
- Kaeosamrong, M. (2011). *Participatory management of schools in the Prathai district area, Nakhon Ratchasima* (Unpublished master's thesis). Bangkok : Suan Dusit Rajabhat University, Bangkok, Thailand. [in Thai]
- Mawong, S. (2012). *A study of good governance principles based administration of school administrators. according to the opinions of municipal schools' teachers In Rayong, Chanthaburi and Trat provinces* (Unpublished master's thesis). Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi, Thailand. [in Thai]

- Meephrom, S. (2012). *A study of good governance based administration of basic school administrators. under the jurisdiction of the Office of Surin Primary Education Service Area* (Unpublished master's thesis). Surin Rajabhat University, Surin, Thailand. [in Thai]
- Office of the National Education Commission. (2015). *The 8th National Education Development Plan 2540-2544 (1997-2001)*. Bangkok : Atthaphon Printing House. [in Thai]
- Sa-nguannam, J. (2014). *Theory and practice in school administration*. Bangkok : Book Point Co.,Ltd. [in Thai]
- Thipphayasuk, P. (2016). *Principles of good governance in education*. Bangkok : Atthaphon Printing House. [in Thai]
- Watthanachai, S. (2013). *Good governance: The important role of school board*. Bangkok : Atthaphon Printing House. [in Thai]